

PL

Przewodnik
praktyczny dotyczący
zastosowania
rozporządzenia w
sprawie europejskiego
tytułu egzekucyjnego

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

Europejska Sieć Sądowicza (EJN)
w sprawach cywilnych i handlowych

Przedmowa

Obywatele i przedsiębiorstwa powinni móc korzystać ze swoich praw we wszystkich państwach członkowskich, niezależnie od tego skąd pochodzą.

Zasada wzajemnego uznawania stanowi podstawę współpracy sądowej w sprawach cywilnych w Unii Europejskiej. Rozporządzeniem (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady utworzono europejski tytuł egzekucyjny dla roszczeń bezspornych. Pozwala on na wykorzystanie orzeczeń, ugód sądowych oraz dokumentów urzędowych we wszystkich państwach członkowskich. Rozporządzeniem zniesiono wymóg przeprowadzenia dodatkowego postępowania (dotyczącego „exequatur”) w państwie członkowskim wykonania.

Publikując niniejszy przewodnik praktyczny, Komisja pragnie udzielić wskazówek stronom, sędziom i prawnikom. Mam nadzieję, że służył on będzie Państwu pomocą i przyczyni się do lepszego zrozumienia rozporządzenia nr 805/2004, z korzyścią dla obywateli i przedsiębiorstw.

Z poważaniem,

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'J. Barrot', with a long, sweeping horizontal line underneath.

Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej

Jacques Barrot

Spis treści

I. Wprowadzenie: Europejski paszport sądowy.	.6
1. Czym jest europejski tytuł egzekucyjny?	7
2. Kiedy potrzebny jest europejski tytuł egzekucyjny?	7
3. Alternatywne sposoby egzekucji orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego za granicą	7
4. W przypadku których orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych można uzyskać europejski tytuł egzekucyjny?	8
4.1. Zakres czasowy zastosowania	8
4.2. Zakres rzeczowy zastosowania	8
4.3. Zakres geograficzny zastosowania	8
4.4. Różne mechanizmy w odniesieniu do orzeczeń, dokumentów urzędowych i ugód sądowych	8
II. Europejski tytuł egzekucyjny w odniesieniu do orzeczeń, które mają zostać wydane.	12
1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny	13
1.1. Roszczenie pieniężne.	13
1.2. Sprawa cywilna lub handlowa.	13
1.3. Orzeczenie	14
1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim.	14
2. Wymogi, które należy spełnić w chwili wszczęcia postępowania co do istoty sprawy	14
2.1. Informacje obowiązkowe	14
2.2. Doręczenie dokumentu wszczynającego postępowanie oraz wezwania na rozprawę sądową	15
3. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	16
3.1. Przed którym sądem	16
3.2. Jak uzyskać zaświadczenie	16
3.3. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny	16
4. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia	17

4.1. Zakres	17
4.2. Roszczenie pozostało bezsporne	17
4.3. Orzeczenie jest wykonalne	18
4.4. Jurysdykcja	18
4.5. Dodatkowe kontrole w przypadku, gdy dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia	18
4.6. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny	19
5. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom	20
5.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd	20
5.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny	21

III. Europejski tytuł egzekucyjny w odniesieniu do wydanych orzeczeń 24

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	25
1.1. Roszczenie pieniężne	25
1.2. Sprawa cywilna lub handlowa	25
1.3. Orzeczenie	26
1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim	26
2. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	26
2.1. Przed którym sądem	26
2.2. Jak uzyskać zaświadczenie	26
2.3. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny	26
3. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia	26
3.1. Zakres	27
3.2. Roszczenie pozostało bezsporne	27
3.3. Orzeczenie jest wykonalne	27
3.4. Jurysdykcja	28
3.5. Dodatkowe kontrole w przypadku, gdy dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia	28
3.6. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny	31
4. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom	31
4.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd	31

4.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny	32
--	----

IV. Dokumenty urzędowe. 36

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	37
1.1. Roszczenie pieniężne.	37
1.2. Sprawa cywilna lub handlowa.	37
1.3. Dokument urzędowy	38
1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim	38
2. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	38
2.1. Przed jakim organem.	38
2.2. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny	39
3. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia	39
3.1. Zakres	39
3.2. Dokument urzędowy jest wykonalny	39
3.3. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny	39
4. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom	40
4.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd	40
4.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny	40

V. Ugody sądowe 42

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	43
1.1. Roszczenie pieniężne.	43
1.2. Sprawa cywilna lub handlowa.	43
1.3. Uгода sądowa.	44
1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim	44
2. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?	44
2.1. Przed którym sądem.	44
2.2. Jak uzyskać zaświadczenie	44
2.3. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny	44

3. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia	44
3.1. Zakres	45
3.2. Ugoda sądowa jest wykonalna	45
3.3. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny	45
4. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom	45
4.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd	45
4.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny.	46

VI. Wykonanie orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej opatrzonego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego 48

1. Właściwy sąd lub organ	49
2. Dokumenty składane przez wierzyciela	49
3. Organy wykonawcze	50
4. Ograniczenia wykonania	50

Załącznik 1: matryca decyzyjna dla sądu	52
---	----

Załącznik 2: podsumowanie procedury ubiegania się o tytuł	54
---	----

► I. Wprowadzenie: Europejski paszport sądowy

1. Czym jest europejski tytuł egzekucyjny?

Europejski tytuł egzekucyjny to zaświadczenie towarzyszące orzeczeniu, ugodzie sądowej lub dokumentowi urzędowemu, zapewniające swobodny przepływ takiego orzeczenia, ugody lub dokumentu w Unii Europejskiej. Zaświadczenie takie stanowi zatem „europejski paszport sądowy” dla orzeczeń, ugod i dokumentów urzędowych.

2. Kiedy potrzebny jest europejski tytuł egzekucyjny?

Europejski tytuł egzekucyjny potrzebny jest do wykonania w danym państwie członkowskim orzeczenia wydanego, ugody sądowej zatwierdzonej przez sąd lub zawartej przed sądem bądź dokumentu urzędowego sporządzonego w innym państwie członkowskim w odniesieniu do roszczenia bezspornego¹.

¹Orzeczenie w sprawie roszczenia bezspornego można uzyskać w drodze postępowania cywilnego przewidzianego prawem krajowym. Należy jednak zaznaczyć, że od dnia 12 grudnia 2008 r. stosować można jednolite postępowanie określone rozporządzeniem (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającym postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.U. L 399 z 30.12.2006, s. 1). W razie uzyskania europejskiego nakazu zapłaty staje się on automatycznie wykonalny, bez potrzeby nadawania klauzuli wykonalności ani opatrywania zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego. Ponadto jeżeli roszczenie dotyczy kwoty mniejszej niż 2 tys. EUR automatycznie wykonalne jest także orzeczenie wydane w drodze europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń (zob. rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, Dz.U. L 199, 31.7.2007, s. 1), bez potrzeby nadawania klauzuli wykonalności ani opatrywania zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego.

W razie uzyskania europejskiego tytułu egzekucyjnego nie ma potrzeby stwierdzania wykonalności w państwie członkowskim, w którym wykonane ma zostać orzeczenie, ugoda sądowa lub dokument urzędowy.

3. Alternatywne sposoby egzekucji orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego za granicą

Na poziomie wspólnotowym istnieją dwa sposoby dochodzenia wykonania za granicą orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego. Wierzyciel dochodzący wykonania za granicą orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego może zdecydować się na:

- uzyskanie europejskiego tytułu egzekucyjnego w państwie członkowskim, w którym wydano/zawarto/sporządzono orzeczenie, ugodę sądową bądź dokument urzędowy lub
- uzyskanie stwierdzenia wykonalności w państwie członkowskim, w którym dochodzi się wykonania, zgodnie z procedurą exequatur ustawioną w rozporządzeniu (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych („Bruksela I”)²

Dokonując wyboru między dwoma sposobami dochodzenia wykonania za granicą, wierzyciel powinien wziąć pod uwagę, że europejski tytuł wykonawczy umożliwi mu szybkie i efektywne wykonanie bez angażowania sądów państwa członkowskiego wykonania oraz bez czasochłonnych i kosztownych formalności wiążących się ze stwierdzeniem wykonalności w drodze procedury exequatur określonej

²Dz.U. L 12 z 16.1.2001, s. 1.

rozporządzeniem (WE) nr 44/2001. Z drugiej strony musi mieć on świadomość, że europejski tytuł egzekucyjny uzyskać można jedynie w odniesieniu do roszczeń bezspornych i pod warunkiem spełnienia określonych wymogów.

4. W przypadku których orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych można uzyskać europejski tytuł egzekucyjny?

4.1. Zakres czasowy zastosowania

Europejski tytuł egzekucyjny można uzyskać w odniesieniu do orzeczeń wydanych, ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych oraz dokumentów urzędowych sporządzonych po dniu 21 stycznia 2005 r., a w przypadku Bułgarii i Rumunii po dniu 1 stycznia 2007 r.

4.2. Zakres rzeczowy zastosowania

Orzeczenie, ugoda sądowa lub dokument urzędowy, który ma zostać opatrzony zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, musi dotyczyć bezspornego roszczenia pieniężnego w sprawie cywilnej lub handlowej. Może odnosić się także do zobowiązań alimentacyjnych.

4.3. Zakres geograficzny zastosowania

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego można uzyskać w odniesieniu do orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych wydanych, zawartych, zatwierdzonych lub sporządzonych przed sądem

lub przez sąd bądź właściwy organ każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej z wyjątkiem Danii.

4.4. Różne mechanizmy w odniesieniu do orzeczeń, dokumentów urzędowych i ugód sądowych

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego wydawane jest na wniosek wierzyciela. Procedura uzyskania europejskiego tytułu egzekucyjnego różni się w zależności od tego, czy zaświadczenie ma zostać wydane w odniesieniu do:

- orzeczenia, które ma zostać wydane (można przejść bezpośrednio do pkt II poniżej);
- orzeczenia już wydanego (można przejść bezpośrednio do pkt III poniżej);
- dokumentu urzędowego (można przejść bezpośrednio do pkt IV poniżej);
- ugody sądowej (można przejść bezpośrednio do pkt V poniżej).

Procedury przedstawione w pkt II i III poniżej mają także zastosowanie, z uwzględnieniem niezbędnych zmian, do decyzji wydanych po zaskarżeniu orzeczeń, ugód sądowych lub dokumentów urzędowych, opatrzonych zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego (zob. art. 3 ust. 2).

Wykonania orzeczeń, dokumentów urzędowych i ugód sądowych opatrzonych zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego dotyczy pkt VI poniżej.

Pojęcie „spraw cywilnych lub handlowych”

Europejski Trybunał Sprawiedliwości utrzymuje konsekwentnie, że pojęciu „spraw cywilnych i handlowych” należy przypisać autonomiczne znaczenie wynikające z celów i struktury odpowiedniego prawodawstwa wspólnotowego oraz zasad ogólnych, leżących u podstaw krajowych systemów prawnych jako całości (C-29/76 LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG przeciwko Eurocontrol, Rec. [1976], s. 1541). Trybunał uznał, że dla stwierdzenia, czy spór ma charakter cywilny i handlowy istotne są dwa elementy:

- przedmiot sporu oraz
- charakter stosunku między stronami sporu.

W szczególności w odniesieniu do powództw, w które zaangażowane są organy władzy publicznej, Trybunał stwierdził, że sprawa nie jest „cywilna ani handlowa”, jeżeli dotyczy sporu między organem władzy publicznej a osobą prywatną, a organ władzy publicznej działał w ramach sprawowania władzy publicznej. Trybunał rozróżnia zatem *acta iure imperii*, wyłączone z pojęcia „spraw cywilnych lub handlowych”, oraz *acta iure gestionis*, które, a contrario, są tym pojęciem objęte. W praktyce nie zawsze łatwo jest odróżnić *acta iure imperii* od *acta iure gestionis*. W orzecznictwie Trybunału zawarte są poniższe wytyczne.

W sprawie Eurocontrol Trybunał uznał, że nie stanowi sprawy cywilnej ani handlowej roszczenie organu władzy publicznej ustanowionego na mocy umowy międzynarodowej w celu pobierania od podmiotów prywatnych opłat za korzystanie ze swojego wyposażenia i usług, w sytuacji kiedy korzystanie z takiego wyposażenia i usług było obowiązkowe, a wysokość opłat ustalana jednostronnie.

W sprawie Rüffer (C-814/79 Niderlandy przeciwko Rüffer; Rec. [1980], s. 3807), Trybunał uznał, że roszczenie organu władzy publicznej, dochodzącego od armatora zwrotu kosztów poniesionych w związku z usuwaniem wraku po kolizji, również nie kwalifikuje się jako sprawa cywilna ani handlowa.

Natomiast w sprawie Sonntag (sprawa C-172/91, Rec. [1993], s. I-1963) Trybunał uznał, że powództwo cywilne o odszkodowanie za obrażenia poniesione w wyniku przestępstwa ma charakter cywilny. Jednakże powództwo takie nie jest objęte terminem „sprawa cywilna lub handlowa”, jeżeli sprawcę szkody należy uznać za organ władzy publicznej działający w ramach sprawowania władzy publicznej (w danym przypadku nauczyciela nadzorującego uczniów nie uznano za „działającego w ramach sprawowania władzy publicznej”). ■ ■ ■

- ■ ■ W sprawie Gemeente Steenberg (sprawa C-271/00, Rec. [2002], s. I-10489) Trybunał uznał, że koncepcja „spraw cywilnych” obejmuje powództwa wynikające z prawa regresu, w drodze których organ publiczny dochodzi od osoby podlegającej prawu prywatnemu zwrotu środków wypłaconych przez taki organ w ramach pomocy społecznej na rzecz rozwiedzionego małżonka i dziecka takiej osoby, pod warunkiem że podstawa i szczegółowe zasady wniesienia takiego pozwu regulowane są przepisami prawa powszechnego w odniesieniu do obowiązków alimentacyjnych. Jeżeli powództwo wynikające z prawa regresu oparte jest na przepisach, na mocy których organ ustawodawczy nadał organowi publicznemu jego własne prerogatywy, powództwa takiego nie można uznać za wnoszone w „sprawie cywilnej”.

W sprawie *Préservatrice foncière* (sprawa C-266/01, Rec. [2003], s. I-4867) Trybunał uznał, że pojęcie „spraw cywilnych lub handlowych” obejmuje roszczenie, w drodze którego państwo dochodzi wykonania, w stosunku do osoby podlegającej prawu prywatnemu, umowy poręczenia zawartej według prawa prywatnego w celu umożliwienia osobie trzeciej przedstawienia poręczenia wymaganego i zdefiniowanego przez dane państwo, o ile stosunek prawny między wierzycielem i poręczycielem na podstawie umowy poręczenia nie pociąga za sobą sprawowania przez państwo uprawnień wykraczających poza uprawnienia wynikające z zasad mających zastosowanie do stosunków między osobami prywatnymi.

W sprawie *Frahuil/Assitalia* (sprawa C-265/02, Rec. [2004], s. I-1543) uznano, że jako objęte pojęciem „spraw cywilnych i handlowych” należy traktować powództwo wniesione w drodze subrogacji ustawowej wobec importera, winnego poręczycielowi kwotę należności celnych uiszczonych przez tego poręczyciela na rzecz organów celnych na podstawie umowy poręczenia zobowiązującej go wobec organów celnych do poręczenia wniesienia przedmiotowych opłat przez spedytora, któremu główny dłużnik pierwotnie polecił zapłacić dług.

Ponadto w sprawie *Lechouritou* (sprawa C-292/05, Zb.Orz. [2007], s. I-1519) Trybunał potwierdził, że „sprawy cywilne” nie obejmują naprawy straty bądź szkody wyrządzonej podczas wojny przez oddziały rządowe. ■

► **II. Europejski tytuł egzekucyjny w odniesieniu do orzeczeń, które mają zostać wydane**

Wierzyciel może ubiegać się o zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego w odniesieniu do orzeczenia, które ma zostać wydane, w momencie rozpoczęcia postępowania sądowego lub w dowolnym momencie w trakcie postępowania sądowego. Jeżeli wierzyciel zwraca się o wydanie zaświadczenia w momencie rozpoczęcia postępowania sądowego może uczynić to w przedłożonym sądowi wniosku (np. w dokumencie wszczynającym postępowanie).

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny

1.1. Roszczenie pieniężne

Roszczenie będące przedmiotem sporu musi być roszczeniem o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna (zob. art. 4 ust. 2).

1.2. Sprawa cywilna lub handlowa

- Roszczenie musi dotyczyć sprawy cywilnej lub handlowej.
Pojęcie „sprawy cywilnej lub handlowej” omówiono w pkt I.4.2 powyżej.
- Europejskiego tytułu egzekucyjnego nie można uzyskać w następujących sprawach:

- skarbowych, celnych lub administracyjnych, ani dotyczących odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w ramach sprawowania władzy publicznej („acta iure imperii”);
- stanu cywilnego lub zdolności prawnej osób fizycznych, praw majątkowych wynikających ze stosunków małżeńskich, testamentów i dziedziczenia.

Uznawanie lub wykonywanie w takich sprawach regulowane są innymi istniejącymi instrumentami wspólnotowymi (np. rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej)³ bądź nie są jeszcze uregulowane prawem wspólnotowym;

- upadłości, postępowania związanego z likwidacją niewypłacalnych spółek lub innych osób prawnych, porozumień sądowych, układów oraz innych analogicznych postępowań.

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach niewypłacalności regulowane jest rozporządzeniem Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego⁴;

- ubezpieczeń społecznych;
- i arbitrażu.

Sprawy te nie są obecnie regulowane prawem wspólnotowym.

³Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

⁴Dz.U. L 160 z 30.6.2000, s. 1.

1.3. Orzeczenie

O europejski tytuł egzekucyjny ubiegać się można w odniesieniu do orzeczeń, tzn. każdego orzeczenia wydanego przez sąd państwa członkowskiego, bez względu na nazwę, jaką takie orzeczenie jest określone, w tym wyrok, nakaz, postanowienie lub nakaz egzekucyjny, a także ustalenie kosztów lub wydatków przez urzędnika sądowego (zob. art. 4 ust. 1).

1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim

O zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego można ubiegać się w celu wykonania orzeczenia w innym państwie członkowskim. Nie musi ono jednak zawierać elementu międzynarodowego. W szczególności nie jest wymagane, aby jedna ze stron miała miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu za granicą, ani nie trzeba wskazywać, że wykonanie będzie mieć miejsce za granicą. Oczywiście ostatecznie zaświadczenie przydatne będzie jedynie w przypadku wykonania w innym państwie członkowskim.

2. Wymogi, które należy spełnić w chwili wszczęcia postępowania co do istoty sprawy

Wierzyciel ubiegający się o europejski tytuł egzekucyjny musi zadbać o dopełnienie poniższych wymogów proceduralnych. W szczególności dokument wszczynający postępowanie co do istoty sprawy musi zostać

doręczony dłużnikowi i zawierać określone informacje skierowane do dłużnika:

2.1. Informacje obowiązkowe

Dłużnik musi otrzymać informacje określone w art. 16 i 17 rozporządzenia, tzn.:

2.1.1. Należyte informacje o roszczeniu (art. 16)

Dokument wszczynający postępowanie co do istoty sprawy musi zawierać:

- nazwiska i adresy stron;
- kwotę roszczenia;
- jeżeli zażądano odsetek od roszczenia, stopę procentową oraz okres, za jaki odsetek zażądano, chyba że odsetki ustawowe są doliczane automatycznie do kwoty głównej zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie;
- określenie podstawy roszczenia.

2.1.2. Należyte informacje o niezbędnych krokach proceduralnych wymaganych w celu zakwestionowania roszczenia (art. 17)

Ponadto dłużnika należy poinformować, jakie kroki proceduralne musi podjąć w celu zakwestionowania roszczenia.

Informacje te mogą być zawarte w dokumencie wszczynającym postępowanie lub w dokumencie mu towarzyszącym. Mogą być zawarte również w doręczonym w terminie późniejszym wezwaniu na rozprawę sądową.

Informacje takie muszą obejmować:

- wymagania proceduralne do zakwestionowania roszczenia, w tym termin, w jakim można zakwestionować roszczenie na piśmie lub termin rozprawy sądowej (zależnie od przypadku);
- nazwę i adres instytucji, do której kieruje się odpowiedź lub przed którą należy się stawić (zależnie od przypadku);
- wskazanie, czy zachodzi przymus adwokacko-radcowski;
- konsekwencje braku sprzeciwu lub niestawiennictwa, w szczególności, zależnie od przypadku, możliwość wydania orzeczenia lub jego wykonania w stosunku do dłużnika oraz odpowiedzialność za koszty związane z postępowaniem sądowym.

2.2. Doręczenie dokumentu wszczynającego postępowanie oraz wezwania na rozprawę sądową

Dokument wszczynający postępowanie, a także wezwanie na rozprawę sądową należy doręczyć na jeden ze sposobów określonych rozporządzeniem⁵. Akceptowane metody doręczenia określono w art. 13 i 14. Zasadniczo dopuszczalne są dwa sposoby doręczenia: doręczenie za potwierdzeniem odbioru przez dłużnika (art. 13) lub doręczenie bez potwierdzenia odbioru przez dłużnika (art. 14).

⁵ Jeżeli doręczenie ma mieć miejsce w innym państwie członkowskim, dokumenty muszą zostać przekazane do takiego innego państwa członkowskiego zgodnie z zasadami ustanowionymi w rozporządzeniu nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 324 z 10.12.2007, s. 79).

2.2.1. Doręczenie za potwierdzeniem odbioru przez dłużnika lub przedstawiciela dłużnika

Metody doręczenia za potwierdzeniem wyszczególniono w art. 13. Zawiera on wyczerpujący wykaz takich metod.

Ogólnie rzecz biorąc, metody te dopuszczają:

- osobiste doręczenie potwierdzone poświadczeniem odbioru podpisanym przez dłużnika;
- oświadczenie właściwej osoby, która dokonała doręczenia, że dłużnik otrzymał dokument lub odmówił jego przyjęcia bez żadnego uzasadnienia prawnego⁶;
- doręczenie drogą pocztową za poświadczeniem odbioru podpisanym przez dłużnika;
- doręczenie drogą elektroniczną za poświadczeniem odbioru podpisanym przez dłużnika.

2.2.2. Doręczenie bez potwierdzenia odbioru przez dłużnika lub przedstawiciela dłużnika

Doręczenia dłużnikowi można dokonać także jedną z metod bez potwierdzenia odbioru, określonych w art. 14. Metody te można stosować jedynie jeżeli adres dłużnika jest znany z pewnością. Nie obejmują one żadnej formy fikcji doręczenia (np. remise au parquet).

Ogólnie rzecz biorąc, metody te dopuszczają:

- doręczenie na adres dłużnika do rąk osób mieszkających z dłużnikiem w tym samym gospodarstwie domowym lub tam zatrudnionych.

⁶ Zob. w szczególności prawo do odmowy przyjęcia dokumentu określone w art. 8 rozporządzenia nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady.

W przypadku dłużnika prowadzącego działalność gospodarczą lub osoby prawnej, doręczenia można dokonać także w lokalu przedsiębiorstwa dłużnika, do rąk osób zatrudnionych przez dłużnika.

W takich przypadkach doręczenie musi być potwierdzone:

- poświadczeniem odbioru podpisanym przez osobę, która odebrała dokument lub
- dokumentem podpisanym przez osobę, która dokonała doręczenia, ze wskazaniem metody doręczenia, daty doręczenia, nazwiska osoby, która odebrała dokument, a także stosunku, w jakim pozostaje ona do dłużnika;
- złożenie dokumentu w skrzynce pocztowej dłużnika, na poczcie lub we właściwym organie władzy publicznej.

W przypadku złożenia dokumentu na poczcie lub we właściwym organie władzy publicznej, w skrzynce pocztowej dłużnika należy pozostawić pisemne powiadomienie o takim złożeniu, wyraźnie określające charakter dokumentu jako dokumentu sądowego lub skutek prawny powiadomienia jako skutkującego doręczeniem i powodującego uruchomienie biegu terminów.

W takich przypadkach doręczenie musi być potwierdzone dokumentem podpisanym przez osobę, która dokonała doręczenia, ze wskazaniem metody doręczenia, daty doręczenia, nazwiska osoby, która odebrała dokument, a także stosunku, w jakim pozostaje ona do dłużnika.

- doręczenie drogą pocztową bez potwierdzenia odbioru, gdy dłużnik ma adres w państwie członkowskim, w którym wszczęto postępowanie co do istoty sprawy lub

- doręczenie drogą elektroniczną, za automatycznym potwierdzeniem dostarczenia, pod warunkiem że dłużnik uprzednio wyraźnie zgodził się na taką metodę doręczenia.

3. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

3.1. Przed którym sądem

Wniosek o wydanie europejskiego tytułu egzekucyjnego musi zostać skierowany do właściwego organu w państwie członkowskim wydania. Zasadniczo powinien to być sąd rozpoznający sprawę co do istoty.

3.2. Jak uzyskać zaświadczenie

Wniosek należy złożyć zgodnie z prawem krajowym sądu rozpoznającego sprawę.

3.3. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny

Wniosek można złożyć w dowolnym terminie, w momencie wszczęcia postępowania lub później.

4. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia

Wydając europejski tytuł egzekucyjny sąd wypełnia standardowy formularz przedstawiony w załączniku I.

W związku z tym sąd musi zbadać następujące aspekty:

4.1. Zakres

Sąd musi zbadać, czy:

4.1.1. Roszczenie dotyczy sprawy cywilnej i handlowej

Zob. pkt II.1.2 powyżej.

4.1.2. Roszczenie dotyczy zapłaty konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna

Zob. pkt II.1.1 powyżej.

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego może obejmować także kwotę kosztów związanych z postępowaniem sądowym, ujętych w orzeczeniu, chyba że dłużnik zgodnie z przepisami prawa państwa członkowskiego wydania wyraźnie sprzeciwił się obowiązкови poniesienia takich kosztów w toku postępowania sądowego (zob. art. 7).

4.2. Roszczenie pozostało bezsporne

Roszczenie uznaje się za bezsporne w następujących sytuacjach:

4.2.1. dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego poprzez uznanie (zob. art. 3 ust. 1 lit. a));

4.2.2. w toku postępowania sądowego dłużnik nigdy nie wniósł przeciwko niemu sprzeciwu zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi wynikającymi z prawa państwa członkowskiego wydania (zob. art. 3 ust. 1 lit. b));

Jeżeli dłużnik nigdy nie wniósł sprzeciwu przeciwko roszczeniu, sąd musi zbadać, czy milczenie lub brak działania dłużnika można uznać za milczące uznanie roszczenia zgodnie z prawem państwa członkowskiego wydania. Typowymi przykładami takiej sytuacji są orzeczenia zaoczne i nakazy płatności.

4.2.3. dłużnik nie stawiał się ani nie był reprezentowany na rozprawie sądowej dotyczącej tego roszczenia, po początkowym zakwestionowaniu roszczenia w toku postępowania sądowego, pod warunkiem że na mocy prawa państwa członkowskiego wydania takie zachowanie traktuje się jako milczące uznanie roszczenia lub przyznanie faktów przedstawianych przez wierzyciela (zob. art. 3 ust. 1 lit. c)).

Sytuacja taka ma miejsce, jeżeli dłużnik uczestniczył w postępowaniu i wniósł sprzeciw wobec roszczenia, nie pojawił się już jednak lub nie był już reprezentowany na kolejnej rozprawie w sprawie roszczenia. W takiej sytuacji sąd musi zbadać, czy zgodnie z prawem państwa członkowskiego wydania postępowanie pozwanego może być równoznaczne z milczącym uznaniem roszczenia lub przyznaniem faktów.

4.3. Orzeczenie jest wykonalne

Orzeczenie, które ma zostać opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego musi być wykonalne. Zaświadczenie można jednak wydać również wtedy, gdy orzeczenie jest tymczasowo wykonalne.

4.4. Jurysdykcja

4.4.1. Sprawy ubezpieczeniowe

Jeżeli orzeczenie, które ma zostać wydane, dotyczy sprawy ubezpieczeniowej, sąd musi zbadać, czy orzeczenie nie jest sprzeczne z zasadami dotyczącymi jurysdykcji ustanowionymi w części 3 rozdziału II rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

4.4.2. Jurysdykcja wyłączna

Jeżeli przedmiotem orzeczenia, które ma zostać wydane, są prawa rzeczowe na nieruchomościach bądź najem lub dzierżawa nieruchomości, niektóre zagadnienia z zakresu prawa spółek, rejestrów publicznych, praw własności przemysłowej lub wykonanie orzeczeń, w odniesieniu do których art. 22 rozporządzenia 44/2001 ustanawia zasady dotyczące jurysdykcji wyłącznej, sąd musi zbadać, czy orzeczenie nie jest sprzeczne z tymi zasadami.

4.5. Dodatkowe kontrole w przypadku, gdy dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia

Jeżeli dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia, tzn. w sytuacjach opisanych w pkt 4.2.2 i 4.2.3 powyżej, sąd musi zbadać następujące aspekty:

4.5.1. Jurysdykcja

Jeśli orzeczenie, które ma zostać wydane, dotyczy umowy konsumentckiej i będzie niekorzystne dla konsumenta, sąd musi sprawdzić, czy konsument ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, w którym znajduje się sąd, w rozumieniu art. 59 rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

4.5.2. Minimalne standardy

Sąd musi zbadać następujące aspekty:

4.5.2.1. Doręczenie dokumentu wszczynającego postępowanie lub wezwania na rozprawę

Dłużnik został powiadomiony zgodnie z art. 13–15 (zob. pkt 2.2.1 i 2.2.2 powyżej).

Jeżeli dokument wszczynający postępowanie lub wezwanie na rozprawę sądową nie zostały doręczone dłużnikowi zgodnie z art. 13 lub 14,

sąd może mimo to opatrzyć orzeczenie zaświadczeniem europejskiego tytułu wykonawczego, jeżeli postępowanie dłużnika podczas postępowania sądowego wykaże, że odebrał on doręczany dokument osobiście w czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony (zob. art. 18 ust. 2).

4.5.2.2. Obowiązek poinformowania dłużnika

Dłużnikowi należycie przekazano informacje określone w art. 16 i 17 (zob. pkt 2.1.1 i 2.1.2 powyżej).

Jeżeli nie zapewniono zgodności z minimalnymi standardami dotyczącymi doręczenia i przekazania informacji, taka niezgodność może zostać naprawiona a sąd może wydać zaświadczenie, jeżeli:

- orzeczenie zostanie doręczone dłużnikowi zgodnie z wymogami art. 13 lub 14 oraz
- dłużnik ma możliwość zaskarżenia orzeczenia za pomocą środków umożliwiających pełną kontrolę sądową oraz został należycie poinformowany w orzeczeniu lub wraz z nim o wymogach proceduralnych dotyczących takiego zaskarżenia, w tym o nazwie i adresie instytucji, w której należy złożyć środek zaskarżenia oraz, odpowiednio do przypadku, o terminie jego złożenia oraz
- dłużnik nie zaskarżył orzeczenia zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi.

Ponadto jeżeli dokument wszczynający postępowanie lub wezwanie na rozprawę sądową nie zostały doręczone zgodnie z art. 13 lub 14, sąd może mimo to wydać zaświadczenie, jeżeli postępowanie dłużnika podczas postępowania sądowego wykaże, że odebrał on doręczany

dokument osobiście w czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony.

4.5.2.3. Kontrola w wyjątkowych przypadkach (art. 19)

Państwo członkowskie sądu, który wydał orzeczenie, musi zapewniać dłużnikowi prawo do ubiegania się o kontrolę orzeczenia w przypadkach, gdy:

- dokument wszczynający postępowanie lub dokument równoważny bądź, zależnie od przypadku, wezwanie na rozprawę sądową zostały doręczone przy zastosowaniu jednej z metod przewidzianych w art. 14 oraz
- doręczenie nie zostało dokonane w czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony, bez żadnej winy z jego strony lub
- dłużnik nie mógł sprzeciwić się roszczeniu z powodu działania siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności bez żadnej winy z jego strony.

4.6. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny

Jeżeli tylko części orzeczenia, które ma zostać opatrzone zaświadczeniem, spełniają wymogi dotyczące wydania zaświadczenia określone powyżej, sąd może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego tylko w odniesieniu do takich części (zob. art. 8).

5. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom

5.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd

5.1.1. W razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego z powodu niezachowania minimalnych standardów dotyczących doręczeń (art. 18 ust. 1)

Jeżeli sąd odmówił wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego ze względu na brak doręczenia dokumentu wszczynającego postępowanie lub wezwania na rozprawę sądową na podstawie art. 13 lub 14 bądź ze względu na nienależyte przekazanie informacji na podstawie art. 16 lub 17, taka niezgodność z minimalnymi standardami może zostać naprawiona a wierzyciel może złożyć nowy wniosek o europejski tytuł egzekucyjny do sądu, który wydał orzeczenie, jeśli:

- orzeczenie zostanie doręczone dłużnikowi zgodnie z wymogami art. 13 lub 14 oraz
- dłużnik ma możliwość zaskarżenia orzeczenia za pomocą środków umożliwiających pełną kontrolę sądową oraz został należycie poinformowany w orzeczeniu lub wraz z nim o wymogach proceduralnych dotyczących takiego zaskarżenia, w tym o nazwie i adresie instytucji, w której należy złożyć środek zaskarżenia oraz, odpowiednio do przypadku, o terminie jego złożenia oraz

- dłużnik nie zaskarżył orzeczenia zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi.

Jeżeli wymogi te zostaną spełnione sąd może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego.

5.1.2. Jeżeli europejskiego tytułu egzekucyjnego nie wydano z innych względów

Wierzyciel ma dwie możliwości:

- odwołać się od odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli możliwość taką przewiduje prawo krajowe;
- dochodzić wykonania orzeczenia w innym państwie członkowskim zgodnie z procedurą exequatur, określoną rozporządzeniem nr 44/2001.

5.1.3. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między orzeczeniem a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, wierzyciel może zwrócić się do sądu, który wydał zaświadczenie, o sprostowanie zaświadczenia (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Wierzyciel może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_pl.pdf.

5.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny

Zasadniczo nie jest możliwe odwołanie od wydania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (zob. art. 10 ust. 4).

Niemniej jednak w państwie członkowskim wydania lub w państwie członkowskim wykonania istnieją poniższe możliwości.

5.2.1. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wydania

W państwie członkowskim, w którym wydano orzeczenie, dłużnik może podjąć następujące działania:

5.2.1.1. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między orzeczeniem a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, dłużnik może zwrócić się o sprostowanie zaświadczenia do sądu, który rozpatrywał roszczenie co do istoty (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

5.2.1.2. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny w sposób oczywisty został wydany niesłusznie

Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny został wydany z naruszeniem wymogów ustanowionych rozporządzeniem, dłużnik może zwrócić się

o cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego do sądu, który rozpatrywał roszczenie co do istoty (zob. art. 10 ust. 1 lit. b)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego cofnięcia reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

5.2.1.3. W przypadku utraty wykonalności przez orzeczenie, jej zawieszenia lub ograniczenia

W przypadku utraty wykonalności przez orzeczenie, jej zawieszenia lub ograniczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie, dłużnik może zwrócić się do sądu, który wydał orzeczenie, o zaświadczenie stwierdzające brak lub ograniczenie wykonalności (zob. art. 6 ust. 2). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku IV.

5.2.1.4. Odwołanie od orzeczenia

Dłużnik może zaskarżyć orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie z krajowym prawem procesowym państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie.

Jeżeli zaskarżenie nie odniesie skutku, a orzeczenie wydane w następstwie zaskarżenia jest wykonalne, wierzyciel może uzyskać zaświadczenie zastępujące poprzednie zaświadczenie, używając standardowego formularza przedstawionego w załączniku V (zob. art. 6 ust. 3).

5.2.1.5. Kontrola w wyjątkowych przypadkach

W opisanych poniżej okolicznościach dłużnik może zwrócić się do właściwego sądu państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie, o przeprowadzenie specjalnej kontroli orzeczenia (zob. art. 19 ust. 1):

- odokument wszczynający postępowanie lub dokument równoważny bądź, zależnie od przypadku, wezwanie na rozprawę sądową zostały doręczone przy zastosowaniu jednej z metod przewidzianych w art.14 oraz
- doręczenie nie zostało dokonane w czasie umożliwiającym dłużnikowi przygotowanie się do obrony, bez żadnej winy z jego strony lub
- dłużnik nie mógł sprzeciwić się roszczeniu z powodu działania siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności bez żadnej winy z jego strony.

Wniosek o taką kontrolę dłużnik musi złożyć bezzwłocznie.

Procedura takiej kontroli ustalona jest w krajowym prawie procesowym państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie. Wszelkie informacje o procedurze specjalnej kontroli na podstawie art. 19 dostępne są w europejskim atlasie sądowym w sprawach cywilnych i handlowych (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_pl.htm).

5.2.2. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wykonania

Dłużnik może podjąć w państwie członkowskim wykonania opisane poniżej działania, aczkolwiek możliwości te nie mogą nigdy prowadzić do kontroli w państwie członkowskim wykonania orzeczenia bądź zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego pod względem merytorycznym (zob. art. 21 ust. 2).

5.2.2.1. Odmowa wykonania

Dłużnik może ubiegać się o odmowę wykonania orzeczenia (zob. art. 21), jeżeli orzeczenie opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego nie da się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w jakimkolwiek państwie członkowskim bądź w państwie trzecim, pod warunkiem że:

- wcześniejsze orzeczenie zostało wydane w odniesieniu do tego samego przedmiotu sporu i dotyczyło tych samych stron oraz
- wcześniejsze orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim wykonania lub spełnia warunki konieczne do jego uznania w państwie członkowskim wykonania oraz
- niemożność pogodzenia orzeczeń nie została i nie mogła zostać podniesiona w postępowaniu sądowym w państwie członkowskim wydania.

5.2.2.2. Zawieszenie lub ograniczenie wykonania

W opisanych poniżej okolicznościach dłużnik może ubiegać się o zawieszenie lub ograniczenie wykonania orzeczenia (zob. art. 23):

- dłużnik zaskarżył orzeczenie opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, w tym złożył wniosek o kontrolę w rozumieniu art. 19 lub
- dłużnik złożył wniosek o sprostowanie lub cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego zgodnie z art. 10.

W takich przypadkach właściwy sąd lub organ państwa członkowskiego wykonania może:

- ograniczyć postępowanie egzekucyjne do środków zabezpieczających lub
- uzależnić wykonanie od zapewnienia określonego przez siebie zabezpieczenia lub
- w wyjątkowych okolicznościach zawiesić postępowanie egzekucyjne.

► III. Europejski tytuł egzekucyjny w odniesieniu do wydanych orzeczeń

Wierzyciel może ubiegać się o wydanie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego także w odniesieniu do orzeczenia, które zostało już wydane.

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

1.1. Roszczenie pieniężne

Roszczenie będące przedmiotem sporu musiało być roszczeniem o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna (zob. art. 4 ust. 2).

1.2. Sprawa cywilna lub handlowa

- Roszczenie musi dotyczyć sprawy cywilnej lub handlowej.

Pojęcie „sprawy cywilnej lub handlowej” omówiono w pkt I.4.2 powyżej.

- Europejskiego tytułu egzekucyjnego nie można uzyskać w następujących sprawach:
 - skarbowych, celnych lub administracyjnych, ani dotyczących odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w ramach sprawowania władzy publicznej („acta iure imperii”).

Sprawy te nie są regulowane przez art. 65 Traktatu WE;

- stanu cywilnego lub zdolności prawnej osób fizycznych, praw majątkowych wynikających ze stosunków małżeńskich, testamentów i dziedziczenia.

Uznawanie lub wykonywanie w takich sprawach regulowane są innymi istniejącymi instrumentami wspólnotowymi (np. rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej)⁷ bądź nie są jeszcze uregulowane prawem wspólnotowym;

- upadłości, postępowania związanego z likwidacją niewypłacalnych spółek lub innych osób prawnych, porozumień sądowych, układów oraz innych analogicznych postępowań.

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach niewypłacalności regulowane jest rozporządzeniem Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego⁸;

- ubezpieczeń społecznych.

Sprawy te zasadniczo nie są regulowane przez art. 65 Traktatu WE;

- i arbitrażu.

Sprawy te nie są obecnie regulowane prawem wspólnotowym.

⁷Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

⁸Dz.U. L 160 z 30.6.2000, s. 1.

1.3. Orzeczenie

O europejski tytuł egzekucyjny ubiegać się można w odniesieniu do orzeczeń, tzn. każdego orzeczenia wydanego przez sąd państwa członkowskiego, bez względu na nazwę, jaką takie orzeczenie jest określane, w tym wyrok, nakaz, postanowienie lub nakaz egzekucyjny, a także ustalenie kosztów lub wydatków przez urzędnika sądowego (zob. art. 4 ust. 1).

O europejski tytuł egzekucyjny ubiegać się można tylko w odniesieniu do orzeczeń wydanych po dniu 21 stycznia 2005 r. (we wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem Rumunii i Bułgarii) lub 1 stycznia 2007 r. (w Rumunii i Bułgarii).

1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim

O zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego można ubiegać się w celu wykonania orzeczenia w innym państwie członkowskim. Nie musi ono jednak zawierać elementu międzynarodowego. W szczególności nie jest wymagane, aby jedna ze stron miała miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu za granicą, ani nie trzeba wskazywać, że wykonanie będzie mieć miejsce za granicą. Oczywiście ostatecznie zaświadczenie przydatne będzie jedynie w przypadku wykonania w innym państwie członkowskim.

2. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

2.1. Przed którym sądem

Wniosek o wydanie europejskiego tytułu egzekucyjnego musi zostać skierowany do właściwego organu w państwie członkowskim wydania. Zasadniczo powinien to być sąd rozpoznający sprawę co do istoty.

2.2. Jak uzyskać zaświadczenie

Wniosek należy złożyć zgodnie z prawem krajowym sądu rozpoznającego sprawę.

2.3. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny

Wniosek można złożyć w dowolnym czasie po wydaniu orzeczenia, przy czym orzeczenie musi być wykonalne.

3. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia

Wydając europejski tytuł egzekucyjny sąd wypełnia standardowy formularz przedstawiony w załączniku I.

W związku z tym sąd musi zbadać następujące aspekty:

3.1. Zakres

Sąd musi zbadać, czy:

3.1.1. Roszczenie dotyczy sprawy cywilnej i handlowej

Zob. pkt III.1.2 powyżej.

3.1.2. Roszczenie dotyczy zapłaty konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna

Zob. pkt III.1.1 powyżej.

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego może obejmować także kwotę kosztów związanych z postępowaniem sądowym, ujętych w orzeczeniu, chyba że dłużnik zgodnie z przepisami prawa państwa członkowskiego wydania wyraźnie sprzeciwił się obowiązкови poniesienia takich kosztów w toku postępowania sądowego (zob. art. 7).

3.1.3. Data orzeczenia

Jeżeli orzeczenie wydano w państwie członkowskim innym niż Rumunia i Bułgaria, data wydania nie może być wcześniejsza niż 21 stycznia 2005 r. Jeżeli orzeczenie wydano w Rumunii lub Bułgarii, data wydania nie może być wcześniejsza niż 1 stycznia 2007 r.

3.2. Roszczenie pozostało bezsporne

Roszczenie uznaje się za bezsporne w następujących sytuacjach:

3.2.1. Dłużnik wyraźnie zgodził się co do niego poprzez uznanie (zob. art. 3 ust. 1 lit. a)).

3.2.2. W toku postępowania sądowego dłużnik nigdy nie wniósł przeciwko niemu sprzeciwu zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi wynikającymi z prawa państwa członkowskiego wydania (zob. art. 3 ust. 1 lit. b)).

Jeżeli dłużnik nigdy nie wniósł sprzeciwu przeciwko roszczeniu, sąd musi zbadać, czy milczenie lub brak działania dłużnika można uznać za milczące uznanie roszczenia zgodnie z prawem państwa członkowskiego wydania. Typowymi przykładami takiej sytuacji są orzeczenia zaoczne i nakazy płatności.

3.2.3. Dłużnik nie stawiał się ani nie był reprezentowany na rozprawie sądowej dotyczącej tego roszczenia, po początkowym zakwestionowaniu roszczenia w toku postępowania sądowego, pod warunkiem że na mocy prawa państwa członkowskiego wydania takie zachowanie traktuje się jako milczące uznanie roszczenia lub przyznanie faktów przedstawianych przez wierzyciela (zob. art. 3 ust. 1 lit. c)).

Sytuacja taka ma miejsce, jeżeli dłużnik uczestniczył w postępowaniu i wniósł sprzeciw wobec roszczenia, nie pojawił się już jednak lub nie był już reprezentowany na kolejnej rozprawie w sprawie roszczenia. W takiej sytuacji sąd musi zbadać, czy zgodnie z prawem państwa członkowskiego wydania postępowanie pozwanego może być równoznaczne z milczącym uznaniem roszczenia lub przyznaniem faktów.

3.3. Orzeczenie jest wykonalne

Orzeczenie, które ma zostać opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, jest wykonalne. Zaświadczenie można jednak wydać również wtedy, gdy orzeczenie jest tymczasowo wykonalne.

3.4. Jurysdykcja

3.4.1. Sprawy ubezpieczeniowe

Jeżeli orzeczenie dotyczy sprawy ubezpieczeniowej, sąd musi zbadać, czy orzeczenie nie jest sprzeczne z zasadami dotyczącymi jurysdykcji ustanowionymi w części 3 rozdziału II rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

3.4.2. Jurysdykcja wyłączna

Jeżeli przedmiotem orzeczenia są prawa rzeczowe na nieruchomościach bądź najem lub dzierżawa nieruchomości, niektóre zagadnienia z zakresu prawa spółek, rejestrów publicznych, praw własności przemysłowej lub wykonanie orzeczeń, w odniesieniu do których art. 22 rozporządzenia 44/2001 ustanawia zasady dotyczące jurysdykcji wyłącznej, sąd musi zbadać, czy orzeczenie nie jest sprzeczne z tymi zasadami.

3.5. Dodatkowe kontrole w przypadku, gdy dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia

Jeżeli dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia, tzn. w sytuacjach opisanych w pkt III.3.2.2 i III.3.2.3 powyżej, sąd musi zbadać następujące aspekty:

3.5.1. Jurysdykcja

Jeśli orzeczenie dotyczy umowy konsumenckiej i jest niekorzystne dla konsumenta, sąd musi sprawdzić, czy zostało wydane w państwie

członkowskim, w którym konsument ma miejsce zamieszkania w rozumieniu art. 59 rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

3.5.2. Minimalne standardy

Sąd musi zbadać następujące aspekty:

3.5.2.1. Doręczenie dokumentu wszczynającego postępowanie lub wezwania na rozprawę

Dokument wszczynający postępowanie, a także wezwanie na rozprawę sądową należy doręczyć na jeden ze sposobów określonych w rozporządzeniu⁹. Akceptowane metody doręczenia określono w art. 13 i 14. Zasadniczo dopuszczalne są dwa sposoby doręczenia: doręczenie za potwierdzeniem odbioru przez dłużnika (art. 13) lub doręczenie bez potwierdzenia odbioru przez dłużnika (art. 14).

3.5.2.1.1. Doręczenie za potwierdzeniem odbioru przez dłużnika lub przedstawiciela dłużnika

Metody doręczenia za potwierdzeniem wyszczególniono w art. 13. Zawiera on wyczerpujący wykaz takich metod.

Ogólnie rzecz biorąc, metody te dopuszczają:

- osobiste doręczenie potwierdzone poświadczeniem odbioru podpisanym przez dłużnika;

⁹ Jeżeli doręczenie ma mieć miejsce w innym państwie członkowskim, dokumenty muszą zostać przekazane do takiego innego państwa członkowskiego zgodnie z zasadami ustanowionymi w rozporządzeniu nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącym doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 324 z 10.12.2007, s. 79).

- oświadczenie właściwej osoby, która dokonała doręczenia, że dłużnik otrzymał dokument lub odmówił jego przyjęcia bez żadnego uzasadnienia prawnego¹⁰;
- doręczenie drogą pocztową za poświadczeniem odbioru podpisanym przez dłużnika;
- doręczenie drogą elektroniczną za poświadczeniem odbioru podpisanym przez dłużnika.

3.5.2.1.2. Doręczenie bez potwierdzenia odbioru przez dłużnika lub przedstawiciela dłużnika

Doręczenia dłużnikowi można dokonać także jedną z metod bez potwierdzenia odbioru, określonych w art. 14. Metody te można stosować jedynie jeżeli adres dłużnika jest znany z pewnością. Nie obejmują one żadnej formy fikcji doręczenia (np. remise au parquet).

Ogólnie rzecz biorąc, metody te dopuszczają:

- doręczenie na adres dłużnika do rąk osób mieszkających z dłużnikiem w tym samym gospodarstwie domowym lub tam zatrudnionych. W przypadku dłużnika prowadzącego działalność gospodarczą lub osoby prawnej, doręczenia można dokonać także w lokalu przedsiębiorstwa dłużnika, do rąk osób zatrudnionych przez dłużnika.

W takich przypadkach doręczenie musi być potwierdzone:

- poświadczeniem odbioru podpisanym przez osobę, która odebrała dokument lub

- dokumentem podpisanym przez osobę, która dokonała doręczenia, ze wskazaniem metody doręczenia, daty doręczenia, nazwiska osoby, która odebrała dokument, a także stosunku, w jakim pozostaje ona do dłużnika;
- złożenie dokumentu w skrzynce pocztowej dłużnika, na poczcie lub we właściwym organie władzy publicznej.

W przypadku złożenia dokumentu na poczcie lub we właściwym organie władzy publicznej, w skrzynce pocztowej dłużnika należy pozostawić pisemne powiadomienie o takim złożeniu, wyraźnie określające charakter dokumentu jako dokumentu sądowego lub skutek prawny powiadomienia jako skutkującego doręczeniem i powodującego uruchomienie biegu terminów.

W takich przypadkach doręczenie musi być potwierdzone dokumentem podpisanym przez osobę, która dokonała doręczenia, ze wskazaniem metody doręczenia, daty doręczenia, nazwiska osoby, która odebrała dokument, a także stosunku, w jakim pozostaje ona do dłużnika;

- doręczenie drogą pocztową bez potwierdzenia odbioru, gdy dłużnik ma adres w państwie członkowskim, w którym wszczęto postępowanie co do istoty sprawy lub
- doręczenie drogą elektroniczną, za automatycznym potwierdzeniem dostarczenia, pod warunkiem że dłużnik uprzednio wyraźnie zgodził się na taką metodę doręczenia.

Jeżeli dokument wszczynający postępowanie lub wezwanie na rozprawę sądową nie zostały doręczone dłużnikowi zgodnie z art. 13 lub 14, sąd może mimo to opatrzyć orzeczenie zaświadczeniem europejskiego

¹⁰Zob. w szczególności prawo do odmowy przyjęcia dokumentu określone w art. 8 rozporządzenia nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady.

tytułu wykonawczego, jeżeli postępowanie dłużnika podczas postępowania sądowego wykaże, że odebrał on doręczany dokument osobiście w czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony (zob. art. 18 ust. 2).

3.5.2.2. Obowiązek poinformowania dłużnika

Dłużnik musiał otrzymać informacje określone w art. 16 i 17 rozporządzenia, tzn.:

3.5.2.2.1. Należyte informacje o roszczeniu (art. 16)

Dokument wszczynający postępowanie co do istoty sprawy musi zawierać:

- nazwiska i adresy stron;
- kwotę roszczenia;
- jeżeli zażądano odsetek od roszczenia, stopę procentową oraz okres, za jaki odsetek zażądano, chyba że odsetki ustawowe są doliczane automatycznie do kwoty głównej zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie;
- określenie podstawy roszczenia.

3.5.2.2.2. Należyte informacje o niezbędnych krokach proceduralnych wymaganych w celu zakwestionowania roszczenia (art. 17)

Ponadto dłużnik musiał zostać poinformowany, jakie kroki proceduralne powinien podjąć w celu zakwestionowania roszczenia.

Informacje te mogły być zawarte w dokumencie wszczynającym postępowanie lub w dokumencie mu towarzyszącym. Mogły być zawarte również w doręczonym w terminie późniejszym wezwaniu na rozprawę sądową.

Informacje takie muszą obejmować:

- wymagania proceduralne do zakwestionowania roszczenia, w tym termin, w jakim można zakwestionować roszczenie na piśmie lub termin rozprawy sądowej (zależnie od przypadku);
- nazwę i adres instytucji, do której kieruje się odpowiedź lub przed którą należy się stawić (zależnie od przypadku);
- wskazanie, czy zachodzi przymus adwokacko-radcowski;
- konsekwencje braku sprzeciwu lub niestawiennictwa, w szczególności, zależnie od przypadku, możliwość wydania orzeczenia lub jego wykonania w stosunku do dłużnika oraz odpowiedzialność za koszty związane z postępowaniem sądowym.

Jeżeli dokument wszczynający postępowanie lub wezwanie na rozprawę sądową nie zostały doręczone dłużnikowi zgodnie z art. 13 lub 14 lub jeżeli dłużnikowi nie przekazano informacji zgodnie z art. 16 i 17, taka niezgodność z minimalnymi standardami może zostać naprawiona a sąd może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego pod warunkiem spełnienia następujących wymogów:

- orzeczenie zostanie doręczone dłużnikowi zgodnie z wymogami art. 13 lub 14 oraz
- dłużnik ma możliwość zaskarżenia orzeczenia za pomocą środków umożliwiających pełną kontrolę sądową oraz został należycie

poinformowany w orzeczeniu lub wraz z nim o wymogach proceduralnych dotyczących takiego zaskarżenia, w tym o nazwie i adresie instytucji, w której należy złożyć środek zaskarżenia oraz, odpowiednio do przypadku, o terminie jego złożenia oraz

- dłużnik nie zaskarżył orzeczenia zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi.

3.5.2.3. Kontrola w wyjątkowych przypadkach (art. 19)

Prawo państwa członkowskiego sądu, który wydał orzeczenie, musi zapewniać dłużnikowi prawo do ubiegania się o kontrolę orzeczenia w przypadkach, gdy:

- dokument wszczynający postępowanie lub dokument równoważny bądź, zależnie od przypadku, wezwanie na rozprawę sądową zostały doręczone przy zastosowaniu jednej z metod przewidzianych w art. 14 oraz
 - doręczenie nie zostało dokonane w czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony, bez żadnej winy z jego strony lub
- dłużnik nie mógł sprzeciwić się roszczeniu z powodu działania siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności bez żadnej winy z jego strony.

3.6. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny

Jeżeli tylko części orzeczenia, które ma zostać opatrzone zaświadczeniem, spełniają wymogi dotyczące wydania zaświadczenia określone powyżej, sąd może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego tylko w odniesieniu do takich części (zob. art. 8).

4. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom

4.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd

4.1.1. W razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego z powodu niezachowania minimalnych standardów dotyczących doręczeń (art. 18 ust. 1)

Jeżeli sąd odmówił wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego ze względu na brak doręczenia dokumentu wszczynającego postępowanie lub wezwania na rozprawę sądową na podstawie art. 13 lub 14 bądź ze względu na nienależyte przekazanie informacji na podstawie art. 16 lub 17, taka niezgodność z minimalnymi standardami może zostać naprawiona a wierzyciel może złożyć nowy wniosek o europejski tytuł egzekucyjny do sądu, który wydał orzeczenie, jeśli:

- orzeczenie zostanie doręczone dłużnikowi zgodnie z wymogami art. 13 lub 14 oraz
- dłużnik ma możliwość zaskarżenia orzeczenia za pomocą środków umożliwiających pełną kontrolę sądową oraz został należycie poinformowany w orzeczeniu lub wraz z nim o wymogach proceduralnych dotyczących takiego zaskarżenia, w tym o nazwie i adresie instytucji, w której należy złożyć środek zaskarżenia oraz, odpowiednio do przypadku, o terminie jego złożenia oraz

- dłużnik nie zaskarżył orzeczenia zgodnie ze stosownymi wymogami proceduralnymi.

Jeżeli wymogi te zostaną spełnione sąd może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego.

4.1.2. Jeżeli europejskiego tytułu egzekucyjnego nie wydano z innych względów

Wierzyciel ma dwie możliwości:

- odwołać się od odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli możliwość taką przewiduje prawo krajowe;
- dochodzić wykonania orzeczenia w innym państwie członkowskim zgodnie z procedurą exequatur, określoną rozporządzeniem nr 44/2001.

4.1.3. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między orzeczeniem a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, wierzyciel może zwrócić się do sądu, który wydał zaświadczenie, o sprostowanie zaświadczenia (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Wierzyciel może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

4.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny

Zasadniczo nie jest możliwe odwołanie od wydania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (zob. art. 10 ust. 4).

Niemniej jednak w państwie członkowskim wydania i w państwie członkowskim wykonania istnieją poniższe możliwości:

4.2.1. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wydania

W państwie członkowskim, w którym wydano orzeczenie, dłużnik może podjąć następujące działania:

4.2.1.1. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między orzeczeniem a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, dłużnik może zwrócić się o sprostowanie zaświadczenia do sądu, który rozpatrywał roszczenie co do istoty (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

4.2.1.2. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny w sposób oczywisty został wydany niesłusznie

Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny został wydany z naruszeniem wymogów ustanowionych rozporządzeniem, dłużnik może zwrócić się o cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego do sądu, który rozpatrywał roszczenie co do istoty (zob. art. 10 ust. 1 lit. b)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego cofnięcia reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

4.2.1.3. W przypadku utraty wykonalności przez orzeczenie, jej zawieszenia lub ograniczenia

W przypadku utraty wykonalności przez orzeczenie, jej zawieszenia lub ograniczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie, dłużnik może zwrócić się do sądu, który wydał orzeczenie, o zaświadczenie stwierdzające brak lub ograniczenie wykonalności (zob. art. 6 ust. 2). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku IV.

4.2.1.4. Odwołanie od orzeczenia

Dłużnik może zaskarżyć orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie z krajowym prawem procesowym państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie.

Jeżeli zaskarżenie nie odniesie skutku, a orzeczenie wydane w następstwie zaskarżenia jest wykonalne, wierzyciel może uzyskać zaświadczenie zastępujące poprzednie zaświadczenie, używając standardowego formularza przedstawionego w załączniku V (zob. art. 6 ust. 3).

4.2.1.5. Kontrola w wyjątkowych przypadkach

W opisanych poniżej okolicznościach dłużnik może zwrócić się do właściwego sądu państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie, o przeprowadzenie specjalnej kontroli orzeczenia (zob. art. 19 ust. 1):

- dokument wszczynający postępowanie lub dokument równoważny bądź, zależnie od przypadku, wezwanie na rozprawę sądową zostały doręczone przy zastosowaniu jednej z metod przewidzianych w art.14 oraz
- doręczenie nie zostało dokonane w czasie umożliwiającym dłużnikowi przygotowanie się do obrony, bez żadnej winy z jego strony lub
- dłużnik nie mógł sprzeciwić się roszczeniu z powodu działania siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności bez żadnej winy z jego strony.

Wniosek o taką kontrolę dłużnik musi złożyć bezzwłocznie.

Procedura takiej kontroli ustalona jest w krajowym prawie procesowym państwa członkowskiego, w którym wydano orzeczenie. Wszelkie informacje o procedurze specjalnej kontroli na podstawie art. 19 dostępne są w europejskim atlasie sądowym w sprawach cywilnych i

handlowych (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_pl.htm).

4.2.2. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wykonania

Dłużnik może podjąć w państwie członkowskim wykonania opisane poniżej działania, aczkolwiek możliwości te nie mogą nigdy prowadzić do kontroli w państwie członkowskim wykonania orzeczenia bądź zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego pod względem merytorycznym (zob. art. 21 ust. 2).

4.2.2.1. Odmowa wykonania

Dłużnik może ubiegać się o odmowę wykonania orzeczenia (zob. art. 21), jeżeli orzeczenie opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego nie da się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w jakimkolwiek państwie członkowskim bądź w państwie trzecim, pod warunkiem że:

- wcześniejsze orzeczenie zostało wydane w odniesieniu do tego samego przedmiotu sporu i dotyczyło tych samych stron oraz
- wcześniejsze orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim wykonania lub spełnia warunki konieczne do jego uznania w państwie członkowskim wykonania oraz
- niemożność pogodzenia orzeczeń nie została i nie mogła zostać podniesiona w postępowaniu sądowym w państwie członkowskim wydania.

4.2.2.2. Zawieszenie lub ograniczenie wykonania

W opisanych poniżej okolicznościach dłużnik może ubiegać się o zawieszenie lub ograniczenie wykonania orzeczenia (zob. art. 23):

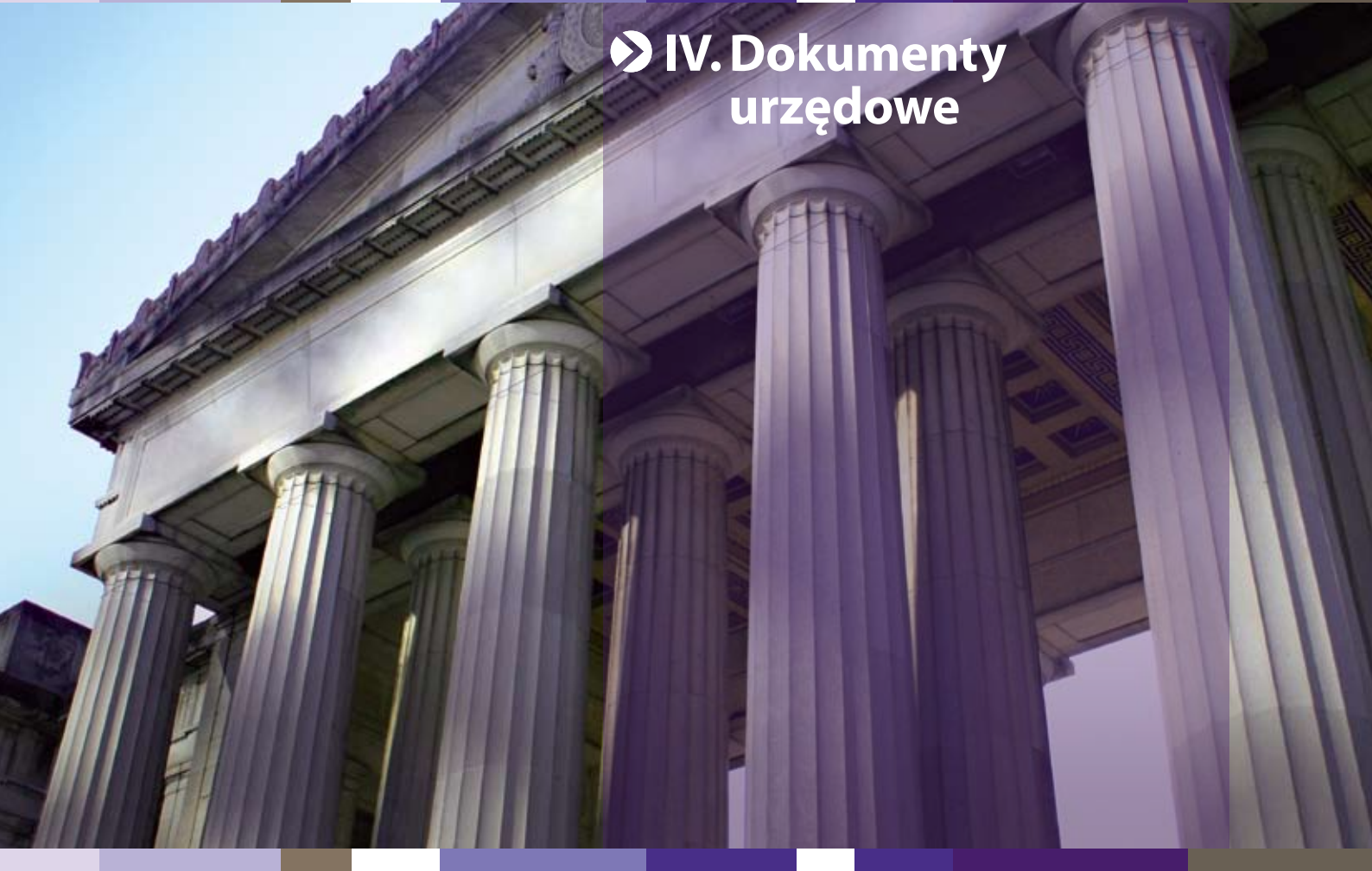
- dłużnik zaskarżył orzeczenie opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, w tym złożył wniosek o kontrolę w rozumieniu art. 19 lub
- dłużnik złożył wniosek o sprostowanie lub cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego zgodnie z art. 10.

W takich przypadkach właściwy sąd lub organ państwa członkowskiego wykonania może:

- ograniczyć postępowanie egzekucyjne do środków zabezpieczających lub
- uzależnić wykonanie od zapewnienia określonego przez siebie zabezpieczenia lub
- w wyjątkowych okolicznościach zawiesić postępowanie egzekucyjne.

► IV. Dokumenty urzędowe

Europejski tytuł egzekucyjny można uzyskać również na potrzeby wykonania w państwie członkowskim dokumentu urzędowego sporządzonego w innym państwie członkowskim.

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

1.1. Roszczenie pieniężne

Roszczenie będące przedmiotem dokumentu urzędowego musi być roszczeniem o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna (zob. art. 4 ust. 2).

1.2. Sprawa cywilna lub handlowa

- Roszczenie musi dotyczyć sprawy cywilnej lub handlowej.

Pojęcie „sprawy cywilnej lub handlowej” omówiono w pkt I.4.2 powyżej.

- Europejskiego tytułu egzekucyjnego nie można uzyskać w następujących sprawach:
 - skarbowych, celnych lub administracyjnych, ani dotyczących odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w ramach sprawowania władzy publicznej („acta iure imperii”).

Sprawy te nie są regulowane przez art. 65 Traktatu WE;

- stanu cywilnego lub zdolności prawnej osób fizycznych, praw majątkowych wynikających ze stosunków małżeńskich, testamentów i dziedziczenia.

Uznawanie lub wykonywanie w takich sprawach regulowane są innymi istniejącymi instrumentami wspólnotowymi (np. rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej)¹¹ bądź nie są jeszcze uregulowane prawem wspólnotowym;

- upadłości, postępowania związanego z likwidacją niewypłacalnych spółek lub innych osób prawnych, porozumień sądowych, układów oraz innych analogicznych postępowań.

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach niewypłacalności regulowane jest rozporządzeniem Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego¹²;

- ubezpieczeń społecznych.

Sprawy te zasadniczo nie są regulowane przez art. 65 Traktatu WE

- i arbitrażu.

Sprawy te nie są obecnie regulowane prawem wspólnotowym.

¹¹Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

¹²Dz.U. L 160 z 30.6.2000, s. 1.

1.3. Dokument urzędowy

Dokument urzędowy to (zob. art. 4 ust. 3):

- dokument, który został formalnie sporządzony lub zarejestrowany jako dokument urzędowy i którego autentyczność:
 - odnosi się do podpisu i treści dokumentu oraz
 - została stwierdzona przez organ władzy publicznej lub inny organ upoważniony do tego celu przez państwo członkowskie, w którym sporządzono dany dokument¹³

lub

- porozumienie odnoszące się do zobowiązań alimentacyjnych zawarte z organami administracyjnymi lub przez nie poświadczone¹⁴.

Nie ma żadnych dodatkowych wymogów dotyczących treści ani formy dokumentu urzędowego, który ma zostać opatrzony zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego. W szczególności nie jest wymagane, aby w samym dokumencie wspomniano, że będzie on opatrzony takim zaświadczeniem.

¹³Pojęcie dokumentu urzędowego obejmuje akty notarialne w postaci znanej w następujących państwach członkowskich: Belgia, Bułgaria, Republika Czeska, Niemcy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Francja, Włochy, Litwa, Luksemburg, Węgry, Malta, Niderlandy, Austria, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia, Słowacja i Szkocja w Zjednoczonym Królestwie.

¹⁴Ten punkt dotyczy porozumień odnoszących się do zobowiązań alimentacyjnych zawartych ze szwedzkimi bądź fińskimi urzędami opieki socjalnej bądź przez nie poświadczonych.

1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim

O zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego można ubiegać się w celu wykonania dokumentu urzędowego w innym państwie członkowskim. Nie jest jednak konieczne wykazanie elementu międzynarodowego. W szczególności nie jest wymagane, aby jedna ze stron miała miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu za granicą, ani nie trzeba wskazywać, że wykonanie będzie mieć miejsce za granicą. Oczywiście ostatecznie zaświadczenie przydatne będzie jedynie w przypadku wykonania w innym państwie członkowskim.

2. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

2.1. Przed jakim organem

O zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego należy zwracać się do właściwych organów państwa członkowskiego, w którym sporządzono dokument. W niektórych państwach członkowskich organem właściwym do wystawienia zaświadczenia jest notariusz, który sporządził akt lub organizacja zrzeszająca notariuszy (np. w Austrii, Belgii, Francji, Grecji, Hiszpanii, na Litwie, w Luksemburgu, Niemczech i we Włoszech). W innych państwach członkowskich właściwym organem jest sąd (np. w Niderlandach, na Słowacji, Węgrzech, w Polsce, Republice Czeskiej).

Wykaz właściwych organów znaleźć można w europejskim atlasie sądowym (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_pl.htm).

2.2. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny

O europejski tytuł egzekucyjny ubiegać się można w momencie, gdy sporządzany jest dokument urzędowy lub w dowolnym późniejszym terminie.

3. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia

Wydając europejski tytuł egzekucyjny właściwy organ wypełnia standardowy formularz przedstawiony w załączniku III do rozporządzenia.

W związku z tym właściwy organ musi sprawdzić następujące aspekty:

3.1. Zakres

Właściwy organ musi sprawdzić, czy:

3.1.1. Roszczenie dotyczy sprawy cywilnej i handlowej

Zob. pkt IV.1.2 powyżej.

3.1.2. Roszczenie dotyczy zapłaty konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna

Zob. pkt IV.1.1 powyżej.

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego może obejmować także kwotę kosztów związanych ze sporządzeniem dokumentu, ujętych w dokumencie (zob. art. 7).

3.1.3. Data dokumentu urzędowego

Jeżeli dokument został sporządzony przez właściwy organ państwa członkowskiego innego niż Rumunia i Bułgaria, musiał on zostać sporządzony nie wcześniej niż dnia 21 stycznia 2005 r. Jeżeli dokument sporządzono w Rumunii lub Bułgarii, data sporządzenia nie może być wcześniejsza niż 1 stycznia 2007 r.

3.2. Dokument urzędowy jest wykonalny

Dokument urzędowy, który ma zostać opatrzony zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, musi być wykonalny.

3.3. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny

Jeżeli tylko części dokumentu urzędowego, który ma zostać opatrzony zaświadczeniem, spełniają wymogi dotyczące wydania zaświadczenia określone powyżej, właściwy organ może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego tylko w odniesieniu do takich części (zob. art. 8).

4. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom

4.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd

4.1.1. W razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego

Wierzyciel ma dwie możliwości:

- odwołać się od odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli możliwość taką przewiduje prawo krajowe;
- dochodzić wykonania dokumentu urzędowego w innym państwie członkowskim zgodnie z procedurą exequatur, określoną rozporządzeniem nr 44/2001.

4.1.2. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między dokumentem urzędowym a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, wierzyciel może zwrócić się o sprostowanie zaświadczenia do właściwego organu kraju członkowskiego wydania (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Wierzyciel może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym ad-

resem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_pl.pdf.

4.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny

Zasadniczo nie jest możliwe odwołanie od wydania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (zob. art. 10 ust. 4).

Niemniej jednak w państwie członkowskim wydania i w państwie członkowskim wykonania istnieją poniższe możliwości:

4.2.1. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wydania

W państwie członkowskim, w którym sporządzono dokument urzędowy, dłużnik może podjąć następujące działania:

4.2.1.1. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między dokumentem urzędowym a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, dłużnik może zwrócić się do właściwego organu o sprostowanie zaświadczenia (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_pl.pdf

4.2.1.2. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny w sposób oczywisty został wydany niesłusznie

Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny został wydany z naruszeniem wymogów ustanowionych rozporządzeniem, dłużnik może zwrócić się o cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego do właściwego organu państwa członkowskiego wydania (zob. art. 10 ust. 1 lit. b)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego cofnięcia reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_pl.pdf.

4.2.1.3. W przypadku utraty wykonalności przez dokument urzędowy, jej zawieszenia lub ograniczenia

W przypadku utraty wykonalności przez dokument urzędowy, jej zawieszenia lub ograniczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym sporządzono dokument, dłużnik może zwrócić się do właściwego organu o zaświadczenie stwierdzające brak lub ograniczenie wykonalności (zob. art. 6 ust. 2). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku IV.

4.2.2. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wykonania

Dłużnik może podjąć w państwie członkowskim wykonania opisane poniżej działania¹⁵:

4.2.2.1. Zawieszenie lub ograniczenie wykonania

W opisanych poniżej okolicznościach dłużnik może ubiegać się o zawieszenie lub ograniczenie wykonania dokumentu urzędowego (zob. art. 23):

- dłużnik zaskarżył dokument urzędowy opatrzony zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego lub
- dłużnik złożył wniosek o sprostowanie lub cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego zgodnie z art. 10.

W takich przypadkach właściwy sąd lub organ państwa członkowskiego wykonania może:

- ograniczyć postępowanie egzekucyjne do środków zabezpieczających lub
- uzależnić wykonanie od zapewnienia określonego przez siebie zabezpieczenia lub
- w wyjątkowych okolicznościach zawiesić postępowanie egzekucyjne.

¹⁵Należy zaznaczyć, że art. 25 ust. 3 nie przewiduje wyjątku od zastosowania art. 21 ust. 2 w kontekście wykonania dokumentów urzędowych.

► V. Ugody sądowe

The background image features a magnifying glass with a black frame, focusing on a document. The document has several lines of text, with some portions highlighted in red. The text is in a serif font, and the overall image has a warm, slightly blurred aesthetic.

Wierzyciel może ubiegać się o zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego w odniesieniu do ugody sądowej.

1. W których przypadkach wierzyciel może ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

1.1. Roszczenie pieniężne

Roszczenie będące przedmiotem ugody musi być roszczeniem o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna (zob. art. 4 ust. 2).

1.2. Sprawa cywilna lub handlowa

- Roszczenie musi dotyczyć sprawy cywilnej lub handlowej.

Pojęcie „sprawy cywilnej lub handlowej” omówiono w pkt I.4.2 powyżej.

- Europejskiego tytułu egzekucyjnego nie można uzyskać w następujących sprawach:
 - skarbowych, celnych lub administracyjnych, ani dotyczących odpowiedzialności państwa za działania i zaniechania w ramach sprawowania władzy publicznej („acta iure imperii”).

Sprawy te nie są regulowane przez art. 65 Traktatu WE;

- stanu cywilnego lub zdolności prawnej osób fizycznych, praw majątkowych wynikających ze stosunków małżeńskich, testamentów i dziedziczenia.

Uznawanie lub wykonywanie w takich sprawach regulowane są innymi istniejącymi instrumentami wspólnotowymi (np. rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej)¹⁶ bądź nie są jeszcze uregulowane prawem wspólnotowym;

- upadłości, postępowania związanego z likwidacją niewypłacalnych spółek lub innych osób prawnych, porozumień sądowych, układów oraz innych analogicznych postępowań.

Uznawanie i wykonywanie orzeczeń w sprawach niewypłacalności regulowane jest rozporządzeniem Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego¹⁷;

- ubezpieczeń społecznych.

Sprawy te zasadniczo nie są regulowane przez art. 65 Traktatu WE

- i arbitrażu.

Sprawy te nie są obecnie regulowane prawem wspólnotowym.

¹⁶Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

¹⁷Dz.U. L 160 z 30.6.2000, s. 1.

1.3. Uгода sądowa

O europejski tytuł egzekucyjny można ubiegać się w odniesieniu do ugód sądowych, tzn. ugód zatwierdzonych przez sąd lub zawartych przed sądem w trakcie postępowania (zob. art. 3 ust. 1 lit. a) oraz art. 24).

O europejski tytuł egzekucyjny ubiegać się można tylko w odniesieniu do ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych nie wcześniej niż dnia 21 stycznia 2005 r. (we wszystkich państwach członkowskich z wyjątkiem Rumunii i Bułgarii) lub 1 stycznia 2007 r. (w Rumunii i Bułgarii).

1.4. Wykonanie w innym państwie członkowskim

O zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego można ubiegać się w celu wykonania ugody sądowej w innym państwie członkowskim. Nie jest jednak konieczne wykazanie elementu międzynarodowego. W szczególności nie jest wymagane, aby jedna ze stron miała miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu za granicą, ani nie trzeba wskazywać, że wykonanie będzie mieć miejsce za granicą. Oczywiście ostatecznie zaświadczenie przydatne będzie jedynie w przypadku wykonania w innym państwie członkowskim.

2. Jak i kiedy ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny?

2.1. Przed którym sądem.

Wniosek o europejski tytuł egzekucyjny należy skierować do sądu, który zatwierdził ugodę lub przed którym ją zawarto.

2.2. Jak uzyskać zaświadczenie

Wniosek należy złożyć zgodnie z prawem krajowym sądu rozpoznającego sprawę.

2.3. Kiedy można ubiegać się o europejski tytuł egzekucyjny

Wniosek można złożyć w dowolnym czasie podczas postępowania sądowego bądź po zatwierdzeniu lub zawarciu ugody sądowej.

3. Orzeczenie w sprawie wydania zaświadczenia

Wydając europejski tytuł egzekucyjny sąd wypełnia standardowy formularz przedstawiony w załączniku II do rozporządzenia.

W związku z tym sąd musi zbadać następujące aspekty:

3.1. Zakres

Sąd musi zbadać, czy:

3.1.1. Roszczenie dotyczy sprawy cywilnej i handlowej

Zob. pkt V.1.2 powyżej.

3.1.2. Roszczenie dotyczy zapłaty konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna

Zob. pkt V.1.1 powyżej.

Zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego może obejmować także kwotę kosztów związanych z postępowaniem sądowym, ujętych w umowie (zob. art. 7).

3.1.3. Data ugody sądowej

Jeżeli ugodę sądową zatwierdzono lub zawarto przez sądem państwa członkowskiego innego niż Rumunia i Bułgaria, data jej zatwierdzenia lub zawarcia nie może być wcześniejsza niż 21 stycznia 2005 r. Jeżeli ugoda sądowa została zatwierdzona lub zawarta przed sądem w Rumunii lub Bułgarii, data jej zatwierdzenia lub zawarcia nie może być wcześniejsza niż 1 stycznia 2007 r.

3.2. Ugoda sądowa jest wykonalna

Ugoda sądowa, która ma zostać opatrzona zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, musi być wykonalna.

3.3. Częściowy europejski tytuł egzekucyjny

Jeżeli tylko części ugody sądowej, która ma zostać opatrzona zaświadczeniem, spełniają wymogi dotyczące wydania zaświadczenia określone powyżej, sąd może wydać zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego tylko w odniesieniu do takich części (zob. art. 8).

4. Możliwe środki odwoławcze/ środki obrony przysługujące stronom

4.1. Co może zrobić wierzyciel w razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jeśli tytuł zawiera błąd

4.1.1. W razie odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego

Wierzyciel ma dwie możliwości:

- odwołać się od odmowy wydania europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli możliwość taką przewiduje prawo krajowe;
- dochodzić wykonania ugody sądowej w innym państwie członkowskim zgodnie z procedurą exequatur, określoną rozporządzeniem nr 44/2001.

4.1.2. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między ugodą sądową a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu,

wierzyciel może zwrócić się do sądu, który wydał zaświadczenie, o sprostowanie zaświadczenia (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Wierzyciel może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

4.2. Co może zrobić dłużnik, jeżeli wydany zostanie europejski tytuł egzekucyjny

Zasadniczo nie jest możliwe odwołanie od wydania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego (zob. art. 10 ust. 4).

Niemniej jednak w państwie członkowskim wydania i w państwie członkowskim wykonania istnieją poniższe możliwości:

4.2.1. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wydania

W państwie członkowskim, w którym zatwierdzono lub zawarto ugodę sądową, dłużnik może podjąć następujące działania:

4.2.1.1. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny zawiera błąd

Jeżeli zachodzi rozbieżność między ugodą sądową a zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wynikająca z istotnego błędu, dłużnik może zwrócić się do sądu, który zatwierdził ugodę lub przed którym ją zawarto, o sprostowanie zaświadczenia (zob. art. 10 ust. 1 lit. a)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w

załączniku VI. Procedurę takiego sprostowania reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf

4.2.1.2. Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny w sposób oczywisty został wydany niesłusznie

Jeżeli europejski tytuł egzekucyjny został wydany z naruszeniem wymogów ustanowionych rozporządzeniem, dłużnik może zwrócić się o cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego do sądu, który zatwierdził ugodę lub przed którym ją zawarto (zob. art. 10 ust. 1 lit. b)). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku VI. Procedurę takiego cofnięcia reguluje prawo krajowe. Informacje o prawie krajowym państw członkowskich w tym zakresie można znaleźć europejskim atlasie sądowym pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolidate_eeo805_pl.pdf.

4.2.1.3. W przypadku utraty wykonalności przez ugodę sądową, zawieszenia lub ograniczenia wykonalności ugody sądowej

W przypadku utraty wykonalności przez ugodę sądową, zawieszenia lub ograniczenia wykonalności ugody sądowej na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym zatwierdzono ją lub zawarto, dłużnik może zwrócić się o zaświadczenie stwierdzające brak lub ograniczenie wykonalności do sądu, który zatwierdził ugodę lub przed którym ją zawarto (zob. art. 6 ust. 2). Dłużnik może użyć standardowego formularza zawartego w załączniku IV.

4.2.1.4. Odwołanie od ugody sądowej

Dłużnik może zaskarżyć ugodę sądową co do jej istoty zgodnie z krajowym prawem procesowym państwa członkowskiego.

Jeżeli zaskarżenie nie odniesie skutku, a orzeczenie wydane w następstwie zaskarżenia jest wykonalne, wierzyciel może uzyskać zaświadczenie zastępujące poprzednie zaświadczenie, używając standardowego formularza przedstawionego w załączniku V (zob. art. 6 ust. 3).

- uzależnić wykonanie od zapewnienia określonego przez siebie zabezpieczenia lub
- w wyjątkowych okolicznościach zawiesić postępowanie egzekucyjne.

4.2.2. Co może zrobić dłużnik w państwie członkowskim wykonania

Dłużnik może podjąć w państwie członkowskim wykonania opisane poniżej działania¹⁸:

4.2.2.1. Zawieszenie lub ograniczenie wykonania

W opisanych poniżej okolicznościach dłużnik może ubiegać się o zawieszenie lub ograniczenie wykonania ugody sądowej (zob. art. 23):

- dłużnik zaskarżył ugodę sądową opatrzoną zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego lub
- dłużnik złożył wniosek o sprostowanie lub cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego zgodnie z art. 10.

W takich przypadkach właściwy sąd lub organ państwa członkowskiego wykonania może:

- ograniczyć postępowanie egzekucyjne do środków zabezpieczających lub

¹⁸ Należy zaznaczyć, że art. 24 ust. 3 nie przewiduje wyjątku od zastosowania art. 21 ust. 2 w kontekście wykonania ugód sądowych.

The image features a close-up of a hand holding a silver pen, poised to write on a document. The entire scene is overlaid with a semi-transparent red filter. A decorative border at the top consists of a series of colored squares in shades of yellow, olive, grey, white, and brown. The text is positioned on the right side of the image, overlaid on the red filter.

► VI. Wykonanie
orzeczenia,
dokumentu
urzędowego lub
ugody sądowej
opatrzonych
zaświadczeniem
europejskiego
tytułu
egzekucyjnego

W razie uzyskania zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego w odniesieniu do orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej wierzyciel może dochodzić wykonania w państwie członkowskim wykonania bez potrzeby ubiegania się o stwierdzenie wykonalności w takim państwie. Orzeczenie, ugody sądowej lub dokument urzędowy opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego traktuje się tak, jak gdyby zostały wydane w państwie członkowskim wykonania i wykonuje się tak samo jak „krajowe” orzeczenie, ugody sądowej lub dokument urzędowy.

Procedurę wykonania określa prawo krajowe państwa członkowskiego wykonania, bez uszczerbku dla następujących wymogów:

1. Właściwy sąd lub organ

Wierzyciel musi zwrócić się o wykonanie do sądu lub organu właściwego do wykonania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej opatrzonego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego w państwie członkowskim wykonania. Wykaz właściwych sądów i organów znaleźć można na stronach internetowych europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych (http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_pl.htm).

2. Dokumenty składane przez wierzyciela

W celu ubiegania się w państwie członkowskim o wykonanie orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej opatrzonego w innym państwie członkowskim zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, wierzyciel przedstawia następujące dokumenty (zob. art. 20):

- odpis orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej spełniający warunki niezbędne dla stwierdzenia jego autentyczności oraz
- odpis zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego spełniający warunki niezbędne dla stwierdzenia jego autentyczności oraz
- w razie potrzeby transkrypcję zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego lub jego tłumaczenie na język urzędowy państwa członkowskiego wykonania lub, jeśli w takim państwie członkowskim jest kilka języków urzędowych, na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych, w jakim zgodnie z prawem takiego państwa członkowskiego prowadzi się postępowanie sądowe w miejscu, gdzie dochodzi się wykonania, bądź też na jakikolwiek inny język wskazany przez państwo członkowskie wykonania jako możliwy do zaakceptowania. Tłumaczenie powinno być poświadczane przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje w jednym z państw członkowskich.

Wykaz języków akceptowanych w państwach członkowskich jako języki zaświadczenia znaleźć można w europejskim atlasie sądowym (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_pl.htm).

3. Organy wykonawcze

Organy wykonawcze muszą sprawdzić, czy wierzyciel przedstawił dokumenty niezbędne w celu wykonania (zob. pkt VI.2 powyżej).

Jeżeli przedstawione zostaną niezbędne dokumenty, orzeczenie, dokument urzędowy lub ugoda sądowa opatrzone zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego wykonywane są na tych samych warunkach co orzeczenia, dokumenty urzędowe i ugody sądowe wydane, sporządzone, zatwierdzone lub zawarte w państwie członkowskim wykonania. W szczególności:

- kwestie merytoryczne ani zaświadczenie europejskiego tytułu egzekucyjnego nie mogą nigdy być przedmiotem kontroli w państwie członkowskim wykonania (zob. art. 21 ust. 2);
- wierzyciel nie może być zobowiązany do składania żadnego zabezpieczenia ani kaucji, bez względu na używaną nazwę, ze względu na to, że jest cudzoziemcem lub nie posiada miejsca zamieszkania bądź pobytu w państwie członkowskim wykonania.

4. Ograniczenia wykonania

Właściwe organy wykonawcze:

- muszą odmówić wykonania orzeczenia opatrzonego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli po złożeniu wniosku przez dłużnika uznają orzeczenie za niedające się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w jakimkolwiek państwie członkowskim bądź w państwie trzecim zgodnie z warunkami określonymi w pkt II.5.2.2.1 lub III.4.2.2.1, zależnie od przypadku;

- mogą zawiesić lub ograniczyć wykonanie orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej opatrzonego zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego, jeżeli dłużnik zaskarżył orzeczenie, dokument urzędowy lub ugodę bądź złożył wniosek o sprostowanie bądź cofnięcie zaświadczenia europejskiego tytułu egzekucyjnego zgodnie z warunkami określonymi w pkt II.5.2.2.2, III.4.2.2.2, IV.4.2.2.1 lub V.4.2.2.1, zależnie od przypadku.

Bez uszczerbku dla powyższego, zastosowanie mają nadal podstawy odmowy lub zawieszenia wykonania wynikające z prawa krajowego. Przykładowo dłużnik może sprzeciwić się wykonaniu uzasadniając to tym, że dług został już spłacony.

Załącznik 1: matryca decyzyjna dla sądu

■ 1. Czy wniosek o europejski tytuł egzekucyjny dotyczy wykonalnego orzeczenia wydanego nie wcześniej niż 21 stycznia 2005 r. (w przypadku RO, BU: 1 stycznia 2007 r.)?

TAK

NIE

odmowa wydania tytułu, ponieważ orzeczenie wydano przed wejściem rozporządzenia w życie.

■ 2. Czy wniosek dotyczy sprawy cywilnej i handlowej?

TAK

NIE

odmowa wydania tytułu, ponieważ orzeczenie nie wchodzi w rzeczowy zakres zastosowania rozporządzenia.

■ 3. Czy orzeczenie dotyczy roszczenia bezspornego o zapłatę konkretnej kwoty pieniężnej, która stała się wymagalna?

TAK

NIE

odmowa wydania tytułu, ponieważ wniosek nie dotyczy roszczenia bezspornego.

■ 4. Czy orzeczenie zgodne jest z zasadami dotyczącymi jurysdykcji ustanowionymi w sekcji 3 i 6 rozdziału II rozporządzenia (WE) nr 44/2001?

TAK

NIE

odmowa wydania tytułu, ponieważ naruszono zasady dotyczące jurysdykcji.

■ 5. Czy wniosek dotyczy orzeczenia, w przypadku którego dłużnik nie zgodził się wyraźnie co do roszczenia (np. orzeczenie zaoczne, nakaz płatności)?

TAK

pozwany nie zgodził się wyraźnie.

NIE

pozwany zgodził się wyraźnie: wydanie tytułu.

■ 6. Czy roszczenie dotyczy umowy zawartej przez konsumenta i to konsument jest dłużnikiem?

TAK

NIE

■ 7. Czy w momencie wszczęcia postępowania dłużnik miał miejsce zamieszkania w państwie członkowskim pochodzenia?

TAK

NIE

odmowa wydania tytułu, ponieważ orzeczenie na niekorzyść konsumenta może być opatrzone zaświadczeniem tytułu jedynie jeżeli zostało wydane w państwie członkowskim, w którym konsument miał miejsce zamieszkania.

■ 8. Czy dokument wszczynający postępowanie lub wezwanie na rozprawę doręczono dłużnikowi zgodnie z art. 13 lub 14 rozporządzenia?

TAK

NIE

poinformować wierzyciela o możliwości naprawy uchybienia w zakresie doręczenia (art. 18).

■ 9. Czy dłużnika należyście poinformowano o nazwiskach oraz adresach, kwocie roszczenia, odsetkach, uzasadnieniu roszczenia oraz krokach proceduralnych niezbędnych do zakwestionowania roszczenia?

TAK

NIE

poinformować wierzyciela o możliwości naprawy uchybienia w zakresie niedostatecznej informacji (art. 18).

■ 10. Czy państwo członkowskie pochodzenia zapewnia dłużnikowi prawo do ubiegania się o kontrolę orzeczenia w okolicznościach opisanych w art. 19 rozporządzenia?

TAK

NIE

wydanie tytułu.

odmowa wydania tytułu, ponieważ prawo krajowe nie spełnia wymogów minimalnych rozporządzenia.

Załącznik 2: podsumowanie procedury ubiegania się o tytuł

1.

Wierzyciel zwraca się

- » do sądu wydania
- » o opatrzenie zaświadczeniem tytułu
- » orzeczenia w sprawie roszczenia bezspornego, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego.

2.

Sąd wydaje zaświadczenie tytułu

- » używając formularza standardowego (załącznik I),
- » jeśli spełniono warunki określone w rozporządzeniu.

3.

Wierzyciel przedstawia właściwym organom wykonawczym państwa członkowskiego wykonania:

- » odpis orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego,
- » odpis zaświadczenia tytułu oraz
- » w razie potrzeby transkrypcję zaświadczenia tytułu lub jego tłumaczenie.

4.

Właściwe organy wykonawcze państwa członkowskiego wykonania

- » wykonują tytuł na takich samych warunkach jak orzeczenie państwa członkowskiego wykonania.

Zdjęcia:

str.6: Jokerproduction | Dreamstime.com

str.12: Evgeniy_p | Dreamstime.com

str.24: Kmitu | Dreamstime.com

str.36: Johnneubanks | Dreamstime.com

str.42: Szpytma | Dreamstime.com

str.48: Absolut_photos | Dreamstime.com

Przewodnik praktyczny dotyczący zastosowania rozporządzenia w sprawie europejskiego tytułu egzekucyjnego

Rozporządzenie (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych, Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 15

Niniejszy dokument opracowały służby Komisji w porozumieniu z europejską siecią sądową w sprawach cywilnych i handlowych (<http://ec.europa.eu.int/civiljustice>)

Treść niniejszego przewodnika pozostaje bez uszczerbku dla wykładni prawnej rozporządzenia nr 805/2004 dokonywanej przez Trybunał Sprawiedliwości.

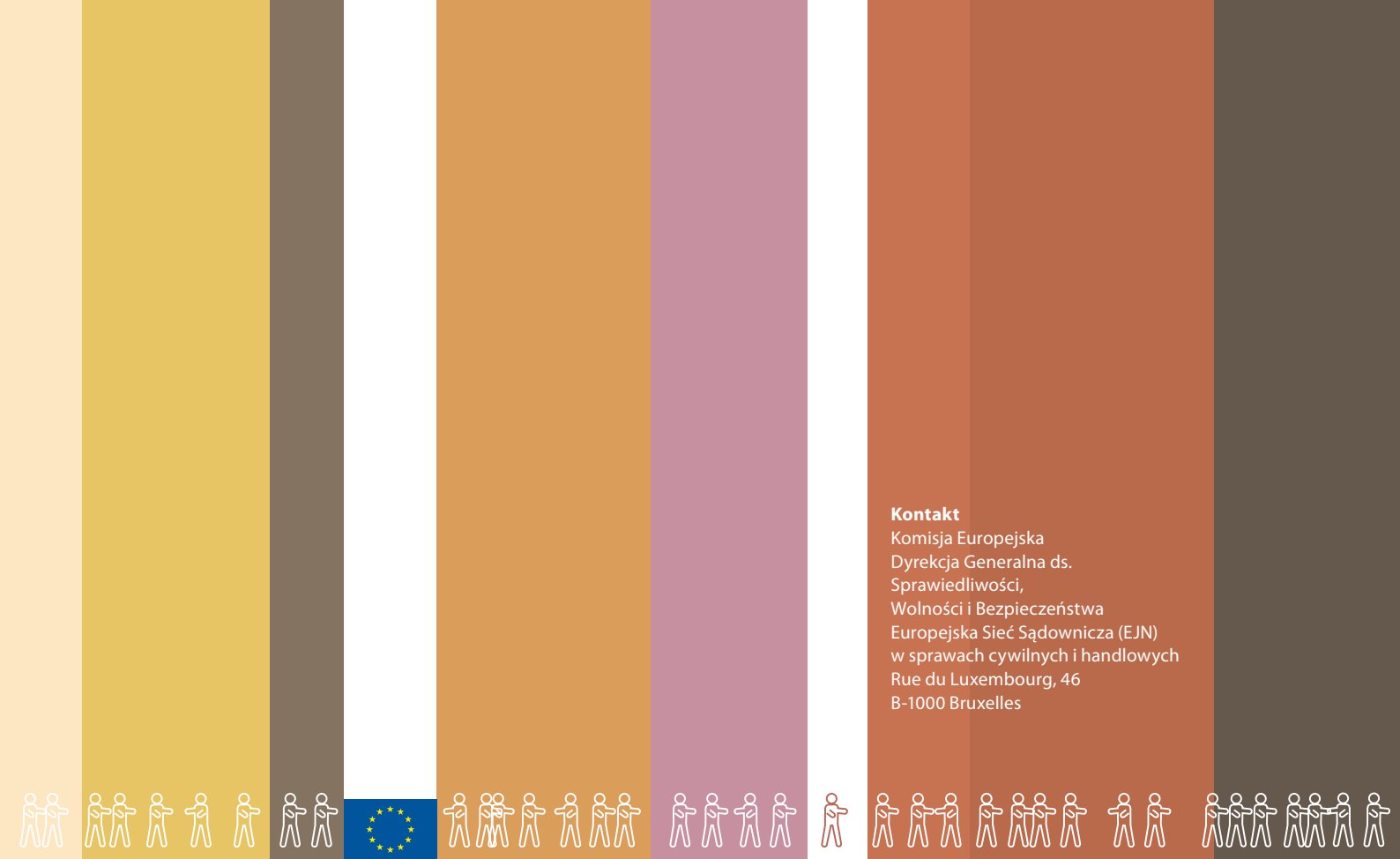
© European Communities, 2008

Powielanie dozwolone pod warunkiem wskazania źródła.

Wydrukowano w Belgii, listopad 2008 r.

Wydrukowano na papierze białym bez użycia chloru.

Kontakt

Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds.
Sprawiedliwości,
Wolności i Bezpieczeństwa
Europejska Sieć Sądownicza (EJN)
w sprawach cywilnych i handlowych
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>